

Učenje i poučavanje usmjereno na razvoj kompetencija

Doc. dr. sc. Ružica Vuk
Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
GEOGRAFSKI ODSJEK

Nova paradigma u učenju i poučavanju?

- proizlazi iz ključnih dokumenata
- standardizacija
- usporedivost
- mjerljivost
- planiranje i programiranje nastave geografije
- vrednovanje ishoda učenja

HKO

- Instrument uređenja sustava kvalifikacija u RH koji **osigurava** jasnoću, pristupanje stjecanju, utemeljeno stjecanje, prohodnost i kvalitetu kvalifikacija, kao i povezivanje razina kvalifikacija u RH s razinama kvalifikacija EQF-a i QF-EHEA te posredno s razinama kvalifikacija kvalifikacijskih okvira u drugim zemljama (14.2.2013.)

EQF

- **Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje** – instrument uspostave razina kvalifikacija radi prepoznavanja i razumijevanja kvalifikacija između nacionalnih kvalifikacijskih okvira

QF-EHEA

- **Kvalifikacijski okvir Europskog prostora visokog obrazovanja** - instrument uspostave razina kvalifikacija u sustavu visokog obrazovanja radi prepoznavanja i razumijevanja kvalifikacija između nacionalnih kvalifikacija okvira Europskog prostora visokog obrazovanja

Kvalifikacija

- naziv za **objedinjene skupove ishoda učenja** određenih razina, obujma, profila, vrste i kvalitete (dokazuje se svjedodžbom, diplomom...)
- cjelovita; djelomična
- SEKTOR – skupina kvalifikacija jednog obrazovnog područja i zanimanja koja koriste ishode učenja tih kvalifikacija na radnom mjestu
 - *(HKO)*

Standard kvalifikacije, standard zanimanja

- **sadržaj i struktura određene kvalifikacije** (razina, obujam, profil + osiguravanje i unapređenje kvalitete standarda kvalifikacije)
- **popis svih poslova** koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju i popis **kompetencija** potrebnih za njegovo uspješno obavljanje
 - *(HKO)*

Formalno, neformalno, informalno i cjeloživotno učenje

- organizirana aktivnost ovlaštene pravne osobe koja se izvodi po odobrenim programima radi stjecanja i unapređivanja kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a dokazuje se svjedodžbom, diplomom...
- organizirana aktivnost učenja čija je svrha stjecanje i unapređivanje kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a ne dokazuje se javnom ispravom
- neorganizirana aktivnost stjecanja kompetencija iz svakodnevnih iskustava i drugih utjecaja i izvora iz okoline za osobne, društvene i profesionalne potrebe
- svi oblici učenja tijekom života čija je svrha stjecanje i unapređivanje kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe
 - (HKO)

KOMPETENCIJE

- znanja + vještine + samostalnost + odgovornost
- ključne kompetencije: kompetencije odgovarajuće razine koje su nužne pojedincu za uključivanje u život zajednice, osnova su za stjecanje kompetencija tijekom života za sve osobne, društvene i profesionalne potrebe
 - (HKO)

Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje

- komunikacija na materinskom jeziku,
 - komunikacija na stranim jezicima,
 - matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju i tehnologiji,
 - digitalna kompetencija,
 - kompetencija učiti kako učiti,
 - socijalna i građanska kompetencija,
 - inicijativnost i poduzetnost,
 - kulturna svijest i izražavanje
- *(HKO, NOK)*

Ishodi učenja

- =kompetencije koje je osoba stekla učenjem i dokazala nakon postupka učenja
 - **iskaz očekivanih znanja, sposobnosti razumijevanja, opis posebnih kognitivnih i praktičnih vještina** ⇔ REZULTAT UČENJA I POUČAVANJA
 - MJERLJIVOST (paziti na glagole)
 - **Važni učenicima** (definiraju vrstu i opseg učenja te očekivane rezultate učenja), **učiteljima** (mjerilo za izbor nastavnih sadržaja, strategija poučavanja, nastavnih metoda, oblika rada, nastavnih sredstava...), **poslodavcima** (ukazuju na kompetencije/kvalifikacije kandidata)
 - NISU sažeti prikaz sadržaja nastavnog programa niti opis procesa učenja niti namjere, ciljevi i aktivnosti poučavatelja
 - **Skup ishoda učenja** - najmanji cjeloviti skup povezanih ishoda učenja iste razine, obujma i profila
- (HKO)

Vrednovanje skupova ishoda učenja

- Ocjenjivanje stečenih kompetencija, uključujući izdavanje potvrde ovlaštene pravne ili fizičke osobe, u skladu s unaprijed utvrđenim **kriterijima i standardima**
 - (*HKO*)

Svojstva kvalifikacija i skupova ishoda učenja

- **OBUJAM** – prosječno utrošeno vrijeme potrebno za stjecanje tog ishoda učenja odnosno kvalifikacije; iskazuje se u **HROO** (Hrvatski sustav bodova općeg obrazovanja), **ECVET** (Europski sustav bodova strukovnog obrazovanja) i **ECTS** (Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova)
- 1 HROO = 15-25 radnih sati (po 60 min) potrebnih za stjecanje odgovarajućih ishoda učenja
 - (HKO)

RAZINE ISHODA UČENJA

- Prikazuju se kroz znanja, spoznajne vještine, psihomotoričke vještine, socijalne vještine te pripadajuću samostalnost i odgovornost
- **osam razina** skupova ishoda učenja: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

RAZINE KVALIFIKACIJA (*HKO*)

1.	480 HROO
2.	R 1 + 30 HROO i/ili ECVET bodova na 2. ili višoj razini skupova ishoda učenja
3.	R 1 + 60 HROO i/ili ECVET bodova na 3. ili višoj razini skupova ishoda učenja
4.1.	180 HROO i/ili ECVET (120 na 4. razini) + kvalifikacija na 1. razini
4.2.	240 HROO i/ili ECVET (150 na 4. razini) + kvalifikacija na 1. razini
5.	120 ECVET i/ili ECTS bodova (60 na 6. ili višoj razini skupova ishoda učenja) + kvalifikacija na razini 4.1.
6 .	180 ECTS bodova (120 na 6. ili višoj razini skupova ishoda učenja) + kvalifikacija na razini 4.2. + položeni ispiti iz obveznih predmeta državne mature
7.	60 ECTS bodova na 7. razini ili višoj razini skupova ishoda učenja (R6 + R7 = 300 ECTS-a, najmanje 180 na 6. ili višoj razini skupova ishoda učenja i najmanje 60 na 7. ili višoj razini skupova ishoda učenja) + kvalifikacija na 4.2. razini + položeni ispiti iz obveznih predmeta državne mature ili kvalifikacija razine 6 ili više
8.1.	1 godina znanstvenih ili umjetničkih istraživanja (full time) + 1 originalni znanstveni rad s međ. recenzijom
8.2.	3 godine znanstvenih ili umjetničkih istraživanja (full time) + originalni znanstveni radovi s međ. recenzijom

Razina HKO	Cjelovite kvalifikacije
R 1.	Osnovno obrazovanje
R 2.	Strukovno osposobljavanje
R 3.	1 i 2-god. srednjoškolsko strukovno obrazovanje
R 4.1.	Trogodišnje strukovno obrazovanje
R 4.2.	gimnazijsko, 4 i 5-god strukovno srednjoškolsko obrazovanje
R 5.	stručni studiji, spec. usavršavanje...
R 6.	sveučilišni i stručni preddiplomski studiji
R 7.	sveučilišni i specijalistički diplomski studiji...
R 8.1.	poslijediplomski znanstveni magistarski studiji
R 8.2.	poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studiji; obrana doktorske disertacije izvan studija

Što slijedi?

- Koordinacije osiguravanja kvalitete kvalifikacija i ishoda učenja
- Praćenje i analiza primjene sustava vrednovanja ishoda učenja stečenih neformalnim i informalnim putem
- **Registar HKO:**
 - podaci o skupovima ishoda učenja,
 - standardima zanimanja (skupovi potrebnih kompetencija),
 - standardima kvalifikacija,
 - programima za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja,
 - programima za vrednovanje skupova ishoda učenja,
 - programima za stjecanje kvalifikacija...

Što čekamo?

- **Pravilnik o Registru HKO** (u roku 6 mj od donošenja Zakona; MZOS + ministarstvo nadležno za rad + ministarstvo nadležno za regionalni razvoj)
- **Pravilnik o priznavanju i vrednovanju neformalnog i informalnog učenja** (u roku 12 mj od donošenja Zakona; MZOS + ministarstvo nadležno za rad + ministarstvo nadležno za regionalni razvoj)
- **NACIONALNO VIJEĆE ZA LJUDSKE POTENCIJALE** (počinje s radom u roku od godinu dana od stupanja na snagu Zakona o HKO)
- **Upis u registar** (skupova ishoda učenja, standarda zanimanja, standarda kvalifikacija...)

Dok čekamo, podsjetimo se:

- „Mnogi roditelji misle da disciplinu i volju za učenjem moraju razvijati učitelji u školama. Naravno, mnogo toga ovisi o nastavničkom talentu i iskustvu. Međutim, osnovne navike i vještine potrebne za uspjeh u školi stvaraju se u obitelji, i to od najranije dobi. Svojim primjerom, pravilno odabranim strategijama odgoja, ljubavlju i brigom, roditelji polažu temelje za budući intelektualni i psihički razvoj djeteta”.
- Elena Kamarovsky, Tajne uspješnog učenja, PLANET ZOE d.o.o., Zagreb 2010.

Skupovi ishoda učenja geografije

- Geografski pristup, metodologija i razvoj znanstvenog polja (geografije)
- Zemlja u Sunčevu sustavu i svemiru
- **Orijentacija i geografska karta**
- Prirodno-geografski procesi i organizacija prostora
- Društveno-geografski procesi i organizacija prostora

Ciljevi radionice

- Definirati, usporediti i mjeriti ishode učenja u nastavi geografije u domeni (skupu ishoda učenja) Orijentacija i geografska karta

razlikovati osnovne
kartografske pojmove

primijeniti osnovne
kartografske pojmove u
interpretaciji geografskih karata

primijeniti kartografske
pojmove u interpretaciji
prostornih pojava i procesa

razlikovati vrste i načine
upotrebe geografskih karata

usporediti vrste i upotrebu
geografskih karata

objasniti načine izrade i
upotrebu geografskih karata

rabiti planove naselja,
topografske karte, kompas i
GPS za kretanje u prostoru

rabiti planove naselja,
topografske karte, kompas i
GPS za kretanje u prostoru

rabiti planove naselja,
topografske karte, kompas i
GPS u analizi prostornih pojava
i procesa

opisati primjenu suvremenih
tehničkih sredstava za
orijentaciju

objasniti primjenu suvremenih
tehničkih sredstava za
orijentaciju

primijeniti suvremena tehnička
sredstva za orijentaciju

predočiti prostorne pojave i
processe na temelju zadanih
podataka koristeći se skicama,
dijagramima, tablicama,
tematskim kartama

predočiti prostorne pojave i
processe na temelju samostalno
prikupljenih podataka koristeći
se skicama, dijagramima,
tablicama, tematskim kartama

predočiti prostorne pojave i
processe na temelju samostalno
prikupljenih podataka u
projektnim zadacima, koristeći
se skicama, dijagramima,
tablicama i tematskim kartama

rabiti jednostavne računalne
programe za predočavanje
prostornih pojava i procesa

Radionica

- individualni rad: svaki sudionik stručnog skupa za zadanu razinu piše primjer zadatka za provjeru ishoda učenja
- nakon 45 minuta rada čitamo, u raspravi uspoređujemo jasnoću, jednoznačnost i ostale elemente zadatka za provjeru ishoda učenja
- zaključak: objediniti sve zadatke i uz metodički komentar vratiti savjetnici odnosno sudionicima skupa